

Дело C-432/05

Unibet (London) Ltd
и
Unibet (International) Ltd
срещу
Justitiekanslern

(Преюдициално запитване, отправено от Högsta domstolen)

„Принцип на съдебна защита — Национална правна уредба, в която не е предвидено самостоятелно средство за защита за оспорване на съответствието на национална разпореда с общностното право — Процесуална автономия — Принципи на равностойност и на ефективност — Временна защита“

Заключение на генералния адвокат г-жа Е. Sharpston, представено на
30 ноември 2006 г. I - 2275
Решение на Съда (голям състав) от 13 март 2007 г. I - 2301

Резюме на решението

1. *Общностно право — Принципи — Право на ефективна съдебна защита (член 47 от Харта на основните права на Европейския съюз)*

2. *Общностно право — Непосредствено действие — Лични права — Защита от националните юрисдикции*
(член 10 ЕО)
3. *Общностно право — Принципи — Право на ефективна съдебна защита*
4. *Общностно право — Принципи — Право на ефективна съдебна защита*

1. Принципът на ефективната съдебна защита представлява основен принцип на общностното право, който произтича от общите конституционни традиции на държавите-членки, записан е в членове 6 и 13 от Европейската конвенция за правата на човека и също беше потвърден в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

(вж. точка 37)

2. Съдилищата на държавите-членки са длъжни в приложение на принципа за сътрудничество, записан в член 10 ЕО, да гарантират съдебна защита на правата, които правните субекти извеждат от общностното право. При липса на общностна правна уредба в тази област вътрешният правов ред на всяка държава-членка трябва да определи компетентните съдилища и да уреди процесуалните правила за средствата за защита на правата, които правните субекти извеждат от общностното право.

Всъщност макар и Договорът за ЕО да е установил определен брой преки искиове или жалби, които частноправните субекти могат да предявят при необходимост пред общностния съд, неговото намерение не е било да въведе правни способности за контрол пред националните съдилища върху спазването на общностното право, различни от установените в националното право. Различно щеше да бъде, ако от систематиката на разглеждания национален правов ред произтичаше, че не съществува никакво правно средство, което да позволява дори и инцидентно да се гарантира спазването на правата, които правните субекти извеждат от общностното право. Така, макар че по принцип процесуалната легитимация и правният интерес на страните в процеса се определят съгласно националното право, общностното право все пак изисква националната правна уредба да не накърнява правото на ефективна съдебна защита. В действителност държавите-членки са длъжни да предвидят система от правни средства за защита и процедури, които позволяват да се осигури спазването на това право.

В това отношение процесуалните правила относно правни средства за защита, предназначени да гарантират

защитата на правата, които правните субекти извеждат от общностното право, не трябва да бъдат по-неблагоприятни от тези, които се отнасят за подобни правни средства за защита от вътрешно естество (принцип на равностойността), и не трябва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от общностния правен ред (принцип на ефективността). Всеки случай, в който се поставя въпросът за ефективността на национална процесуална разпоредба, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство, за неговото развитие и за неговите особености пред различните национални инстанции. Освен това националните съдилища са длъжни да тълкуват процесуалните правила, приложими към правните средства за защита, с които те са сезирани, доколкото е възможно по начин, по който тяхното прилагане да спомага за изпълнението на целта да се гарантира ефективна съдебна защита на правата, които правните субекти извеждат от общностното право.

(вж. точки 38—44 и 54)

3. Принципът на ефективната съдебна защита на правата, които общностното право предоставя на правните субекти, трябва да се тълкува в смисъл, че той не изисква в правовия ред на държава-членка да съществува самостоятелно средство за защита с основен предмет разглеждането на съответствието на националните разпоредби с общностното право, когато

други ефективни правни способности, които не са по-неблагоприятни от правните способности, уреждащи подобни национални искове или жалби, позволяват да се прецени инцидентно това съответствие, което следва да се провери от националния съд.

Ефективната съдебна защита не е гарантирана, ако правният субект е принуден да бъде обект на образувани срещу него административни или наказателни производства и да му бъдат наложени произтичащи от тях санкции като единствен правен способ за оспорване на съответствието на въпросните национални разпоредби с общностното право.

(вж. точки 61 и 64—65; точка 1 от диспозитива)

4. Принципът на ефективна съдебна защита на правата, които са предоставени на правните субекти от общностното право, трябва да се тълкува в смисъл, че изисква в правовия ред на държава-членка да бъде предвидена възможността за налагане на обезпечителни мерки до произнасяне на компетентния съд по тяхното съответствие с общностното право, когато налагането на такива мерки е

необходимо, за да се гарантира пълна ефикасност на последващото съдебно решение относно съществуването на тези права.

Когато въз основа на националното право, приложено в съответствие с изискванията на общностното право, не може да се постигне определеност по допустимостта на правно средство за защита, имащо за цел да се гарантира спазването на правата, които правният субект извлича от общностното право, принципът за ефективна съдебна защита изисква националният съд да може, поне от този етап нататък, да наложи необходимите обезпечителни мерки, за да се гарантира спазването на посочените права. При все това принципът за ефективна съдебна защита на правата, предоставени на правните субекти от общностното право, не изисква в правовия ред на държава-членка да съществува възможността да се получи налагането на обезпечителни мерки от компетентния национален съд в рамките на искане, което е недопустимо според правото на тази държава-членка, стига общностното право да не поставя под съмнение тази допустимост.

При съмнение относно съответствието на национални разпоредби с общностното право евентуалното налагане на обезпечителни мерки с оглед спиране на прилагането на споменатите разпоредби до произнасяне на компетентния съд по тяхното съответствие с общностното право се урежда от критерии, определени от приложимото от този съд национално право, стига тези критерии да не бъдат по-неблагоприятни от критериите, които се отнасят до подобни искания от вътрешно естество, и да не правят практически невъзможна или прекомерно трудна временната съдебна защита на такива права.

Всъщност при липса на общностна правна уредба по този въпрос вътрешният правов ред на всяка държава-членка следва да предвиди условията за налагане на обезпечителни мерки, предназначени да гарантират защитата на правата, които правните субекти извличат от общностното право.

(вж. точки 72—73, 77, 80 и 83; точки 2—3 от диспозитива)